

مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری
جهان اسلام (ISC)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

ضریب تأثیر و چارک بندی نشریات در سال ۱۳۹۹

مؤسسه استنادی و بایش علم و فناوری
جهان اسلام (ISC)

ضریب تاثیر و چارک بندی نشریات در سال ۱۳۹۹

محاسبه ضریب تاثیر نشریات یکی از وظایف اصلی ISC است. این شاخص که میزان اثرگذاری یک نشریه در ارتباط با نشریات دیگر را مورد سنجش قرار می دهد از جمله شاخص هایی است که در رتبه بندی و مقایسه نشریات با یکدیگر مورد استفاده قرار می گیرد.
ضریب تاثیر سال ۱۳۹۹ (۲۰۲۰) مطابق با رابطه زیر محاسبه شده است :

استادهای ۱۳۹۹ به مقالات منتشر شده در سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۷

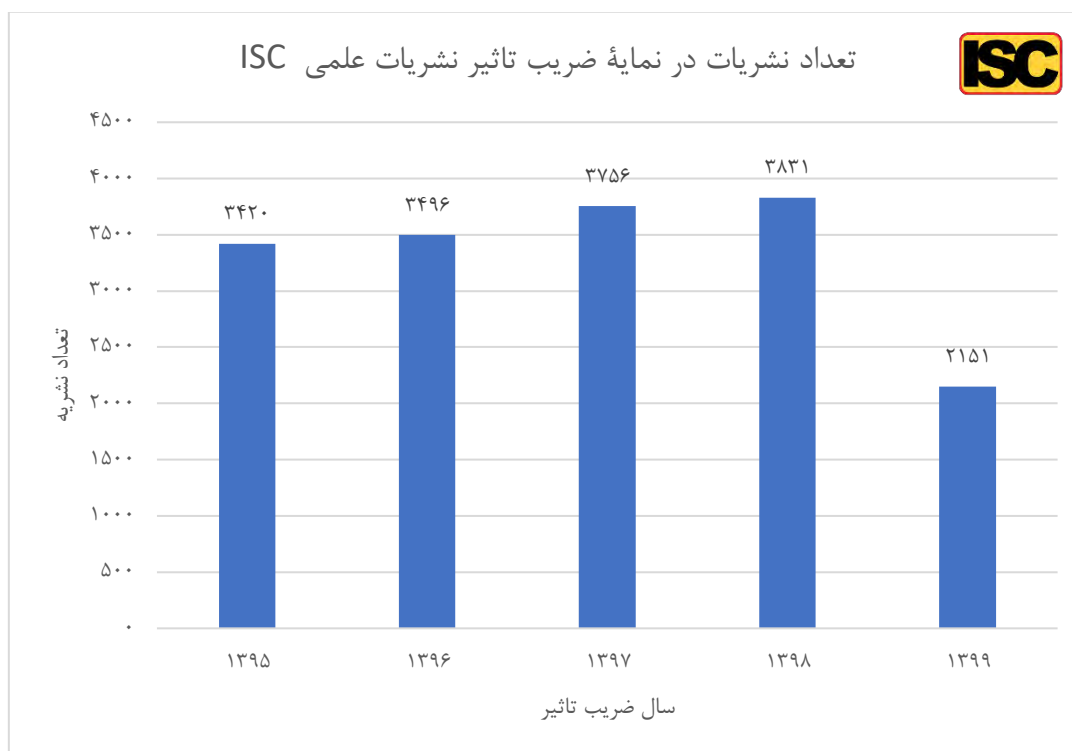
ضریب تاثیر (Citation impact) =

تعداد مقالات منتشر شده در سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۷

تعداد نشریات حاضر در سامانه نشریات علمی (نمایه ضریب تاثیر ISC):

تعداد نشریاتی که در نمایه ضریب تاثیر نشریات علمی ISC به آدرس (<http://jcr.isc.ac>) حضور دارند

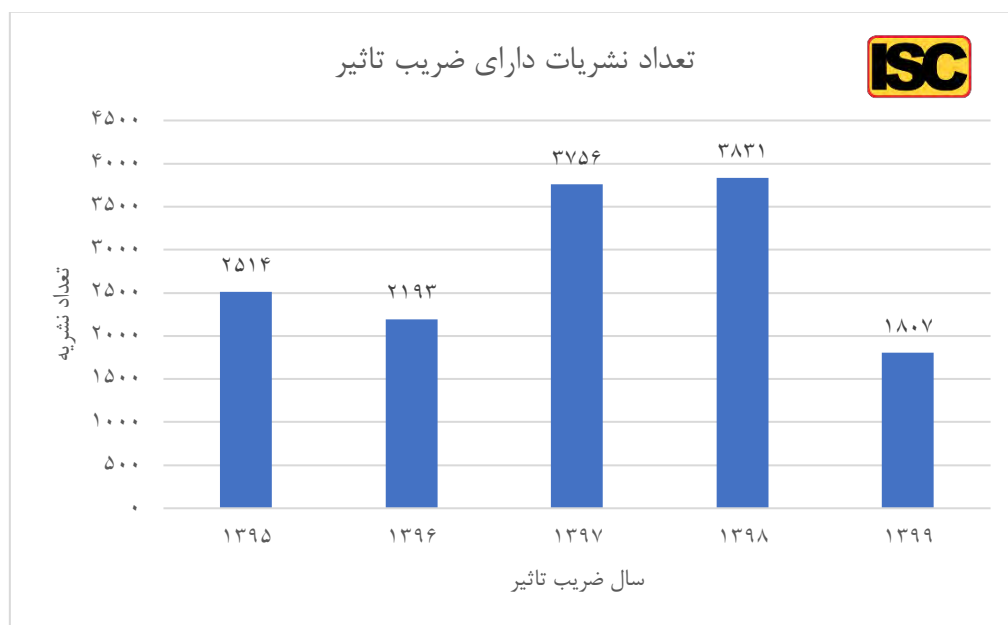
در نمودار زیر نشان داده شده است:

در سال ۱۳۹۹ علاوه بر شرط نمایه در ISC در لحظه محاسبه ضریب تاثیر (۱ بهمن ۱۴۰۱)، داشتن یک شماره در سال ۱۳۹۹، به عنوان شرط ورود به نمایه ضریب تاثیر در نظر گرفته شد و بیشترین تمرکز بر تکمیل و ارزیابی نشریاتی ایرانی قرار گرفت. امیدواریم در سال های آینده تاخیرهای پیش آمده در ضریب تاثیر با بهبود سامانه های نرم افزاری نشریات و همکاری آن ها در ارسال دقیق اطلاعات جبران شود. یادآور می شود معمولاً بدلیل افزایش دقت و تکمیل زنجیره استنادات نشریات، سال اعلام ضریب تاثیر مربوط به یکسال قبل می باشد.

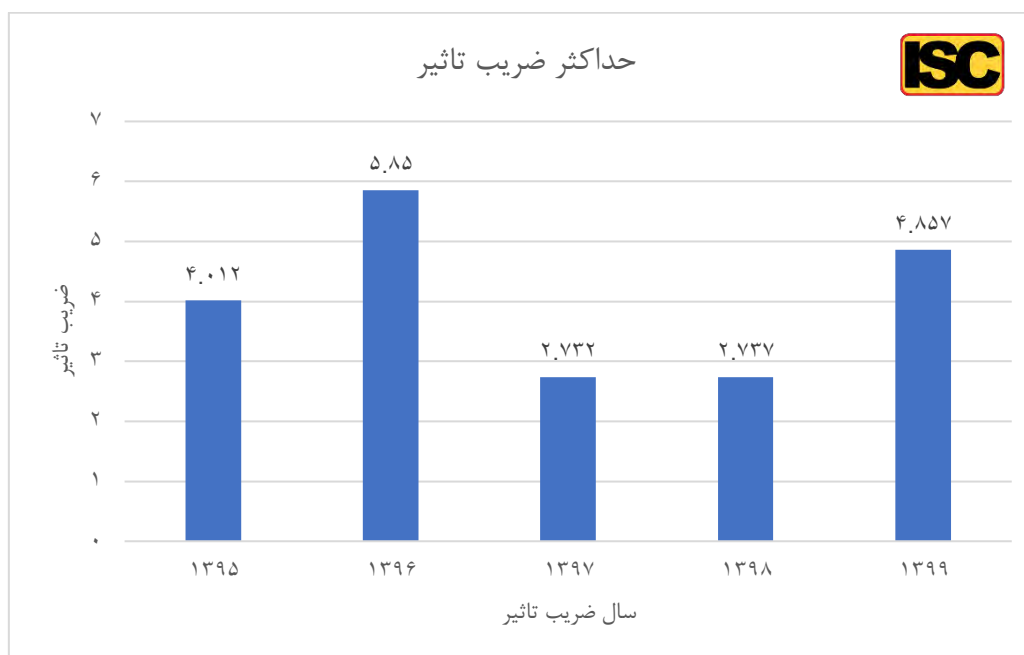
تعداد نشریات دارای ضریب تاثیر (Citation impact):

نمودار زیر تعداد نشریات دارای ضریب تاثیر در ۵ سال گذشته را نشان می دهد.

برای بهبود دقت محاسبه ضریب تاثیر در سال ۱۳۹۹، مقرر گردید در لحظه محاسبه (۱ بهمن ۱۴۰۱)، ضریب تاثیر برای نشریات ناقص در داده های آر سالی به ISC در سال های ۱۳۹۸ یا ۱۳۹۷ (مخرج رابطه ضریب) اعلام نشود. این تصمیم سازگاری بیشتری با سنجه های علم سنجی دارد؛ زیرا با توجه به قانون محاسبه ضریب تاثیر سال ۱۳۹۹، نقص در تعداد مقالات در سال های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ منجر به کوچکتر شدن مخرج رابطه و افزایش ضریب تاثیر و تشویق نشریات نامنظم می شود. در دوره های قبل (سال های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸) برای نشریات ناقص در سال های مخرج رابطه، ضریب تاثیر اعلام گردید ولی چارک اعلام نشد. در سال جاری این موضوع چالش برانگیز اصلاح گردید و دیگر برای این نشریات ضریب تاثیر و چارک اعلام نشد. در سال های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۵ برای نشریات که در تمام شماره های سه سال ضریب تاثیر کامل بوده اند؛ مقدار ضریب تاثیر و چارک اعلام شده بود.

مقایسه حداکثر ضریب تاثیر در ۵ سال گذشته:

حداکثر ضریب تاثیر در حوزه های موضوعی اصلی در سال ۱۳۹۹:

تعداد نشریه	ضریب تاثیر	حوزه
۶۵۸	۴,۸۵۷	علوم اجتماعی
۴۱۹	۲,۹۶۹	علوم فیزیکی
۲۸۶	۲,۵۳۶	هنر و علوم انسانی
۳۸۸	۱,۸۲۱	علوم بهداشت
۲۷۹	۱,۸۲۱	علوم زیستی
۱۱	۰,۶۴۶	چندرشته ای

تعداد نشریات چارک دار (Quartile):

ضریب تاثیر شاخصی است کمی که به منظور ارزیابی و رتبه‌دهی نشریات به طور جداگانه، با توجه به تعداد استنادات به آن، مورد استفاده قرار می‌گیرد و رتبه نشریه در زیرگروه تخصصی خود به طور

دقیق نشان نمی شود. برای اینکه بتوانیم در هر زیرگروه علمی نشریات را با توجه به تعداد نشریه‌های موجود در آن رده بندی کنیم، باید از Quartiles یا همان تقسیم بندی نشریات به گروه‌های Q1, Q2, Q3, Q4 استفاده کنیم. به عنوان مثال زمانی که یک نشریه در تعریف شاخص quartiles رتبه Q1 را به خود اختصاص داده است، به این معنی است که این نشریه از بین چهار چارک موجود در زیرگروه تخصصی خود، در گروه چارک اول یا همان برترین چارک قرار گرفته است.

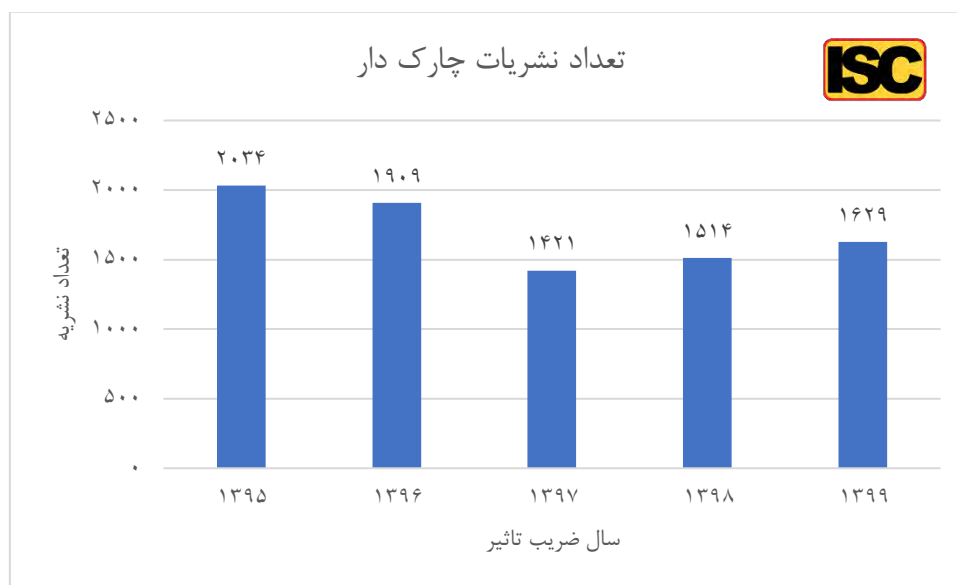
از سال ۱۳۹۷ به بعد و ارتقا موضوع دهی سطح بندی شده در ISC، چارک هر نشریه در زیر گروه سطح میانی آن نشریه اعلام می گردد. به طوریکه یک نشریه چند موضوعی، می تواند در هر زیر گروه میانی موضوعی چارک های متفاوت داشته باشد.

برای محاسبه چارک، مقادیر غیر صفر ضریب تاثیر نشریات واقع در یک حوزه موضوعی مرتب می شوند. سپس لیست اعداد مرتب شده به چهار گروه مساوی تقسیم می شوند. در این تقسیم بندی نشریات با ضریب تاثیر برابر یکبار شمرده می شوند. بازه اول یا همان ۲۵ درصد بالای ایمپکت فاکتورها به عنوان رتبه Q1، بیست و پنج درصد دوم و سوم داده‌ها به ترتیب به عنوان رتبه Q2 و Q3 و در نهایت ۲۵ درصد نهایی داده‌ها (پایین ترین ایمپکت فاکتورها) به عنوان رتبه Q4 معرفی خواهند شد.

در ارزیابی های سالیانه وزارت عتف و ISC به چارک نشریه در حوزه موضوعی خود توجه ویژه ای می شود و شاخص چارک برای نشریات از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. در سال های گذشته نشریه ای موفق به اخذ چارک می گردید که به طور کامل و بدون هیچ نقصی تمام شماره های سال های مرتبط با محاسبات ضریب تاثیر (سال ضریب تاثیر و دوسال قبل از آن) را به طور کامل و بدون نقص به ISC ارسال می نمود و به این ترتیب به تعداد زیادی از نشریات بعد از دریافت ضریب تاثیر بدلیل اندک نقصی در شمارگان پایانی خود چارک تعلق نمی گرفت.

در محاسبه چارک در سال ۱۳۹۹ برای افزایش تعداد نشریات چارک دار و کمک به آن ها، شرط کامل بودن شماره های ارسالی فقط برای سال های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۷ در نظر گرفته شد و اگر نشریه در سال ۱۳۹۹ دارای نقص بوده است ضمن اعلام ضریب تاثیر، چارک آن نیز محاسبه و اعلام گردید.

نمودار زیر تعداد نشریات چارک دار در سال های مختلف را نشان می دهد:

در جدول زیر مقایسه تغییر چارک ها نسبت به سال قبل و مشاهده بهبود و افت کیفیت چارک های نشریات در سال ۱۳۹۹ در مقایسه با سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است.

تعداد نشریه	وضعیت چارک
۵۸۹	یک پله بهبود چارک
۲۴۷	دو پله بهبود چارک
۶۰	سه پله بهبود چارک
۴۹	چهار پله بهبود چارک (نشریه که امسال چارک گرفته است)
۹۶۱	عدم تغییر چارک
۵۷۹	یک پله افت کیفیت چارک
۱۳۶	دو پله افت کیفیت چارک
۴۴	سه پله افت کیفیت چارک
۴۰	چهار پله سقوط چارک (عدم اخذ چارک یا ضریب تاثیر صفر)

همانطور که در جدول فوق مشاهده می شود در سال ۱۳۹۹ در تمام حالات تعداد بهبود چارک ها از افت نشریات بیشتر بوده است.